

ОРДЕНОТ SOLEM IMPERII MACEDONIÆ НА СВЕТСКИОТ МАКЕДОНСКИ КОНГРЕС

Георѓи Гоце Дурѓаноски

Летонска христијанска академија
Центар за ракописни студии
Скрипториум

<https://orcid.org/0000-0002-5965-4645>

УДК 351.856.2:[323.1(100:=163.3):061.23

АПСТРАКТ

Овој текст дава пошироко објаснување за осмислувањето, процесирањето, инаугурацијата и причините за ставањето во мирување на највисокото одликување на Светскиот македонски конгрес, орденот Сонце на македонската империја (познат како *Solem Imperii Macedoniae*) како придружна инсигнија на почесната титула македонски сенатор (*Macedonica Senatoris*), која се доделува на странски лобисти и пријатели на Македонија за меѓународно етаблирање на Македонија како независна и суверена држава.

Целосното име е Орден Сонце на македонската империја со голем ѓердан и пурпурна лента, а на француски јазик гласи: *L'ordre du Soleil de l'empire macédonien avec un grand collier à ruban pourpre*, и на латински *Solem Imperii Macedoniae*. Орденот е во еден степен и истиот беше доделен двапати: во јануари 2004 година на Роберт Баденер во Париз и во февруари 2004 година на д-р Ото фон Хабзбург во Скопје.

Клучни зборови: Орден, Светски македонски конгрес, Сонце на македонската империја,

THE ORDER SOLEM IMPERII MACEDONIÆ OF THE WORLD MACEDONIAN CONGRESS

George Goce Durtanoski

Latvian Christian Academy
Centre for Manuscript Studies
Scriptorium

<https://orcid.org/0000-0002-5965-4645>

UDC 351.856.2:[323.1(100:=163.3):061.23

ABSTRACT:

This article provides a broader explanation of the design, processing, inauguration, and eventual suspension of the highest award of the World Macedonian Congress, the Order of the Sun of the Macedonian Empire (*Solem Imperii Macedoniae*), an associate insignia of the honorary title Macedonian Senator (*Macedonica Senatoris*) bestowed upon foreign and domestic activists, lobbyists, and friends of Macedonia for achievements that contribute to strengthening Macedonia's international position as an independent and sovereign state.

The full name of the order is Order of the Sun of the Macedonian Empire Grand Collar and Purple Ribbon (in Macedonian: Орден Сонце на македонската империја со голем ѓердан и пурпурна лента; in French: *L'ordre du Soleil de l'empire macédonien avec un grand collier à ruban pourpre*). The Latin name is *Solem Imperii Macedoniae*. The Order is awarded in one rank and has been awarded twice: in January 2004 to Robert Badinter in Paris and in February 2004 to Otto von Habsburg in Skopje.

Keyword: Order, World Macedonian Congress, *Solem Imperii Macedoniae*

ВОВЕД

Одликувањата се стари колку и човештвото. Историјата ни дава податоци за наградувања, унапредувања и одликувања на поединци (за разни заслуги и завршени задачи во полза на некоја држава, град, народ), на институции, организации од религиозен или научен карактер итн.

Едно од најстарите запишани сведоштва за одликување/наградување среќаваме во Стариот Завет: И го извади Фараонот прстенот од раката своја и му го стави на Јосифа на рака, и го облече во облека, од најфина ткаенина, и му стави златна веришка околу вратот (Библија, Бт 41:42).

Во античкото македонско кралство, благородниците добивале скапоцени подароци и земја за заслуги, за извојувани победи во битки. Кралските придружници (хетајри) од кралот добивале порфирна шапка (каусија) и наметка како надворешни ознаки за нивната припадност (членувањето) на Редот хетајри. (Проева 2004, 339). Каусијата што ја носеле кралевите била со бела боја и имала лента украсена со кралски вез. (Плутарх 2008, 54).

Во развиениот средниот век се појавуваат религиозни редови, а подоцна монархистички и меријорни редови и братства (Јоновски 2015, 295).

Прва опсежна студија за одликувањата и ордените направил Херонимус Мегизер во делото „Трактат на триделниот витешки статус и сите витешки редови на христијанството“ објавено во Франкфурт во 1593 на германски јазик (Megiser 1593). Ова дело на Мегизер е прво од ваков вид што излегло на германски јазик и имало значајно влијание во оваа област во наредните векови.

Од најраните, историски поважни ордени се смета францускиот Кралски и воен орден на Св. Луј (француски: L'Ordre Royal et Militaire

Како придружен елемент на почесната титула македонски сенатор, е инсигнијата во форма на орден, кој се нарекува Орден Сонце на македонската империја со голем ѓердан и пурпурна лента. Орденот е во еден степен /As an associate insignia of the honorary title Macedonian Senator is the order Order of the Sun of the Macedonian Empire Grand Collar and Purple Ribbon. The order is in one rank /L'ordre du Soleil de l'empire macédonien avec un grand collier à ruban pourpre / Solem Imperii Macedoniae

INTRODUCTION

Decorations are as old as humanity. History gives us many examples of the rewards, promotions, and honors given individuals for various merits and accomplishments on behalf of states, cities, peoples, institutions, religious or scientific organizations, etc.

One of the earliest recorded descriptions of a decoration and reward appears in the

Old Testament: *And Pharaoh took the ring out of his hand and put it on Joseph's hand, and put it on a garment of fine linen, and put a golden chain around his neck.* (Ge 41:42)

In the ancient Macedonian kingdom, nobles received precious gifts and land to recognize their victories in battles. Royal companions (*hetairoi*) of the king received a hat (*kausia*) and coat as external markings of their affiliation with the Order of Hetairoi. (Проева 2004, 338–343) The *kausia* hat worn by the kings was white and had a ribbon adorned with royal embroidery. (Plutarch, Ant., 54)

In the Middle Ages, religious orders appeared, and later monarchist and meritocratic orders and brotherhoods. (Јоновски 2015, 295)

The first in-depth study of decorations and orders was made by Jeronimus Magiser in his work *A Tractate of the Triple Knighthood and all Knight Orders of Christendom (Ein Tractat von dem Dreyfachen Ritterstand und aller Ritter Orden der Christenheit)* published in Frankfurt in 1593 in German (Megiser 1593). Magister's work was the first of its kind published in the German language and had a significant impact in this area in the following centuries.

One of the first historically important orders is considered to be The Royal and Military Order of Saint Louis (in French: *L'Ordre Royal et Militaire de Saint-Louis*), a dynastic order of

de Saint-Louis) востановен на 5.4.1693 од кралот Луј XIV наменет да биде доделуван за лични заслуги на офицери, со што претставува прв орден што се доделувал на лица кои немале благородничко потекло (Mazas, Théodore 2011). Таков орден бил и орденот за заслуги (*Pour le Mérite*) од прускиот крал Фридрих II (Велики) востановен во 1740 година. (Nimmergut 1997).

Во Отоманската империја во тој период највисок орден е Орденот за заслуги (турски: *Nişan-i İmtiyaz*) востановен од султанот Абдул Хамид I во 1780 година. Други ордени биле: Орденот на гордоста (турски: *Nişan-i İftihar*) од 1831 година востановен од султанот Махмуд II и Орденот Османлија (турски: *Osmanlı Devlet Nişanı*) востановен во 1862 година од султанот Абдулазис. (Eldem 2004).

Како први одликувања, за кои досега се знае во Македонија, се сведителствата за храброст (грамоти) на Македонската револуционерна организација (МРО) доделувани пред и во текот на Илинденското востание (Георгиев, 2010). Овие сведителства претставуваат дел од залагањата за оформување награден систем во Македонија и вредно наследство за македонската фалеристика. Во 1912 г. Вардарска Македонија влегува во состав на Кралството Србија и Југославија и тогаш се користат нивните ордени. Прво вистинско македонско одликување е Илинденската споменица востановена од Народното собрание на НР Македонија во 1950 година со прогласување на Законот за Илинденската споменица. Споменицата, популарно наречена *Илинденка*, е доделена во 1953 година на преживевани Илинденци по повод 50-годишнината од Илинденското востание (Јоновски 2015, 313).

МАКЕДОНСКИ СЕНАТОР

Почесната титула Македонски сенатор (*Macedonica Senatoris*) е востановена од Претседателството на Светскиот македонски конгрес

Орденскиот гердан во кадифена кутија
The Order's Collar in the velvet box

chivalry founded in 1693 by Louis XIV, named after Saint Louis (Louis IX of France). It was intended as a reward for exceptional officers, notable as the first decoration that could be granted to non-nobles. (Mazas / Anne, 2011).

Another such order of merit was the Order of Merit (*Pour le Mérite*) of Prussian King Frederic the Great (Friedrich II) established in 1740. (Nimmergut, 1997)

The highest order in the Ottoman Empire at that time was the Order of Merit (in Turkish: *Nişan-i İmtiyaz*) established by Sultan Abdul Hamid I in 1780. Other decorations were the Order of Pride (in Turkish: *Nişan-i İftihar*) introduced in 1831 by Sultan Mahmud II and the Order of Ottomanism (in Turkish: *Osmanlı Devlet Nişanı*) introduced in 1862 by Sultan Abdülaziz. (Eldem, 2004)

The first decorations in Macedonia were the “Certificates of Courage” issued by the Macedonian Revolutionary Organization (MRO/IMRO) before and during the 1903 Ilinden Uprising. These certificates were part of an effort to establish an award system in Macedonia and are a valuable legacy in Macedonian phaleristic heritage. (Георгиев 2010)

In 1912, Vardar Macedonia was annexed by the Kingdom of Serbia and Yugoslavia, which used its own orders/medals. The first truly Macedonian decoration was the Ilinden Memorial Medal, established by the National Assembly of the People’s Republic of Macedonia in 1950 with the promulgation of the Law on the Ilinden Memorial Medal. The medal, popularly called the *Ilindenka*, was awarded in 1953 to commemorate the survivors of the Ilinden Uprising on its 50th anniversary. (Јоновски 2015,313)

MACEDONIAN SENATOR

The honorary title Macedonian Senator (*Macedonica Senatoris*) was introduced by the Presidency of the WMC at a session held on 10

(СМК) на седницата одржана на 10. и 11. август 1996 година во Скопје, врз основа на членот 62 од Статутот на СМК и таа претставува највисоко одликување на СМК. Таа се доделува на долгогодишни активисти, лобисти и пријатели на македонскиот народ и на државата Македонија кои на некаков начин придонеле и придонесуваат за заштита и афирмација на македонскиот етнички, јазичен, културен, верски, историски и државен идентитет и наследство; етаблирање на Македонија во меѓународните органи и организации под нејзиното уставно и историско име и афирмација на македонската култура, уметност и наука во светот.

На истата седница е донесена и предлог- одлука за доделување на почесната титула македонски сенатор со вкупно 68 имиња на Македонци и странци. Оваа предлог-листа во наредните години на генералните собранија на СМК постојано се зголемуваше и достигна бројка од повеќе од 200 номинации и истовремено допринесе организацијата да не може да се усогласи со една сублимирана листа од 20-30 номинации за наредните 2 до 3 години. (Предлог 1996)

Кон крајот на 1999 година, за потребите на Светскиот македонски конгрес Георги Гоце Дуртаноски од Фенло (Холандија) беше задолжен да го осмисли дизајнот на орденскиот знак, за што беше консултирана стручна литература од областа на фалеристиката и хералдиката при што беа посетени неколку музејски и приватни збирки на ордени и медали во Амстердам, Берлин, Минхен, Париз и Рим.

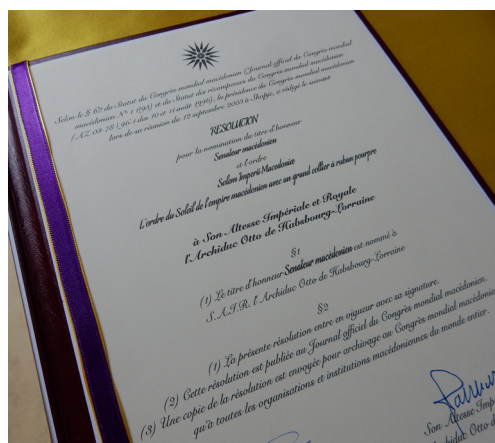
Поради воениот судир во Македонија во 2001 година

Папката од резолуцијата за доделување на почесната титула Македонски сенатор и орденот/Resolution folder for awarding the honorary title of Macedonian Senator and Order

art, and science in the world.

At the same session, a proposal was accepted to grant the title of Macedonian Senator to 68 Macedonians and foreigners. The draft list of names has been steadily increasing over the years at the WMC General Assemblies, reaching more than 200 nominations and at the same time contributing to the organization being unable to come up with a sublimated list of 20–30 nominations for the next 2 to 3 years (Предлог 1996).

Резолуцијата за доделување на титулата Македонски сенатор и орденот Сонце на македонската империја / Resolution for awarding the title Macedonian Senator and the Order Solem Imperii Macedoniae

and 11 August 1996 in Skopje, on the basis of Article 62 of the WMC Statute, and constitutes the highest honor awarded by the Organization.

The title of Macedonian Senator is awarded to longtime activists, lobbyists, and friends of the Macedonian people and the State of Macedonia who in some way contributed in the past and still contribute today to the protection and affirmation of Macedonian ethnic, linguistic, cultural, religious, historical, and state identity and heritage—strengthening the membership of Macedonia in international bodies and organizations under its constitutional and historical name and affirming Macedonian culture,

At the end of 1999, on behalf of the WMC, George Goce Durtanoski from Venlo (the Netherlands) was charged with designing an order as an accompanying insignia of the Macedonian Senator. For the design of the order, he drew upon phaleristic and heraldic literature, and was influenced by several museum and private collections of decorations that he visited in Amsterdam, Berlin, Munich, Paris, and Rome.

Due to the military conflict

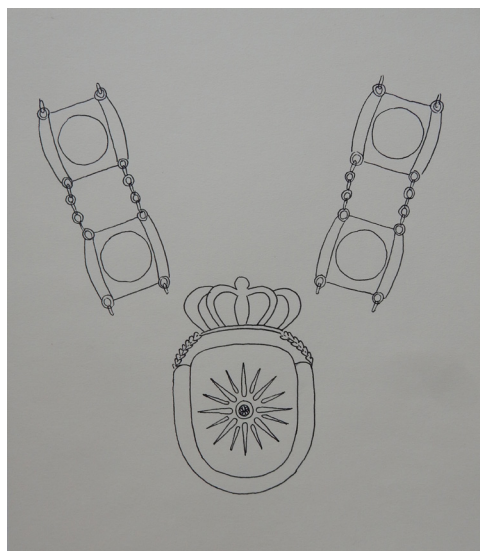
работата со орденот беше дефокусирана и ставена во мирување. Во 2002 година почнаа да се назираат првите идеи од изгледот на орденот, и во дизајнот се приклучи и Џон Тодоровски од Барендрехт (Холандија) за техничка/компјутерска обработка на орденот, и кој со право се смета за коавтор во реализацијата на овој проект.

ОПИС НА ОРДЕНОТ

Орденот претставува ѓердан со орденски знак. Орденскиот знак е во форма на шпански штит со димензии 76x70 мм. На горната страна на штитот врз плетенки од дабови листови е поставена стилизирана круна со димензии 23x37мм. На долната страна од штитот во полукруг е изгравирани текстот SOLEM IMPERII MACEDONIÆ, а на задната страна е изгравирано името на организацијата на англиски јазик *World Macedonian Congress* и жигот на производителот.

Во средината на помал штит релјефно е прикажано шеснаесет-зрачното сонце, со десетлисен цвет во средината, попознато како сонцето/свездата од Кутлеш (Вергина), со дијаметар од 46 мм. Тоа е симболот на македонската династија Аргеади, симбол на Македонците и регистрирано лого на Светскиот македонски конгрес.

Главниот орденски знак е закачен на ѓердан, составен од по четири заоблени квадратни плочки со димензија 36x36 мм. Плочките меѓусебе се поврзани со по пет алки (три големи и две мали). Од страните на секоја од осумте плочки се наоѓа по една плетенка од дабови листови, а во средината на плочките, во

Оригиналниот цртеж на орденскиот знак (Г.Г. Дуртаноски) /Original sketches of the Pendant's design (by G.G.Durtanoski)

in Macedonia in 2001, work on the order was put on hold. In 2002, the first ideas and sketches of the decoration began to coalesce, and John Todorovski from Barendrecht (the Netherlands) joined the project for technical/computer processing, so he is rightly considered a co-author in the realization of this project.

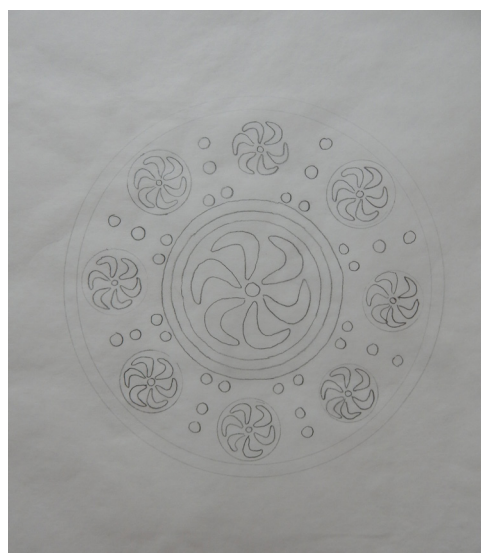
DESCRIPTION OF THE ORDER

The Order *Solem Imperii Macedoniae* is an associate insignia of the honorary title Macedonian Senator. It is a

collar with an order's pendant in the form of a so-called Spanish-type shield measuring 76 x 70 mm. On the upper part of the shield, mounted on an oak leaf plait on both sides, is a stylized crown measuring 23 x 37mm. At the bottom of the shield in the semicircle is engraved (inscribed) the "SOLEM IMPERII MACEDONIÆ", and on the back is engraved the name of the organization in English, "World Macedonian Congress", and the manufacturer's seal.

In the middle on a smaller shield is embossed the 16-rayed sun commonly known as the Sun of Kutleš (Star of Vergina) with a 10-petal flower in the middle, 46 mm in diameter. The sun is the symbol of the Macedonian Argead dynasty, a symbol of the Macedonians and a registered logo (trademark) of the WMC.

The main pendant is suspended from a collar made of four rounded square plates 36 x 36 mm. The plates are connected to each other by five links

Детали од орденскиот ѓердан (ГГД) /Details of the Order's Collar (GGD)

круг со дијаметар од 17 мм е прикажан соларниот симбол на македонските кралски династии. (Проева, 1997, 183-185; Проева, 2014, 174).

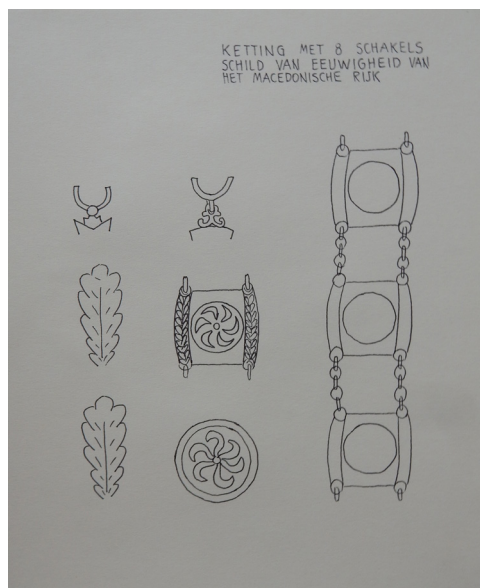
Останатиот дел од ѓерданот е синцир во должина од 270 мм кој може да се прилагодува, според висината на одликуваниот.

Техничкото решение на орденскиот знак е дизајнирано од The Oak Tree Design Studio (Кралство Холандија) изработен од сребро, бронза и позлата со вкупна тежина од 450 гр., спакуван е во црвена

люксузна кадифена кутија со димензии 25,5 x 20,5 x 3,5 см. Пурпурната лента е со жолто-златно порабување, широка е 9 см и долга 179 см изработена е од свилен сатен. Орденот се врачува односно при наградувањето се поставува врз пурпурна лента претходно префрлена на десното рамо и чии завршетоци се врзуваат на левиот колк/страна на одликуваниот. Орденот има церемонијален карактер и се носи за време на одржување на заседанија или свечености на Македонскиот сенат и при церемонии на примање на нови членови (сенатори). Орденот нема минијатура ниту рибон. Почесната титула Македонски сенатор и орденот Сонце на македонската империја не се наследни и истите по смртта на одликуваните можат да останат како семејно наследство на нивните роднини или бидат дадени во некоја музејска збирка.

МАКЕДОНСКИОТ СЕНАТ

Македонскиот сенат (Macedonica Senatus) како институција и заедница (коинон) на интелектуалци при Светскиот македонски конгрес е формиран на 10.8.2003 на 13

Детали од орденскиот ѓердан (ГГД)
Details of the Order's Collar (GGD)

(three large and two small). On each side of the eight plates is a vertical oak leaf plait, and in the middle of the tiles, in a 17 mm diameter circle, is the solar symbol of the Macedonian royal dynasties. (Проева 1997, 183–185, Проева 2014, 174) The rest of the necklace is a 270 mm-long chain that can be adjusted depending on the height of the recipient.

The technical design of the Order's sign is designed by The Oak Tree Design Studio (the Netherlands) made of silver, bronze, and gilded parts weighing 450

grams and packed in a red luxurious velvet box 25.5 x 20.5 x 3.5 mm. The broad purple sash/ribbon with yellow-gold trim and background is made of silk satin 90 mm wide and 179 cm long. The Order *Solem Imperii Macedoniae* is awarded to the recipient with a broad purple sash (previously worn across the body, from the left shoulder to the right hip). The Order's collar has a ceremonial character and is worn during the sessions or ceremonies of the Macedonian Senate and during the ceremonies receiving new senators. There is no miniature or service ribbon for the Order.

The honorary title Macedonian Senator and the Order *Solem Imperii Macedoniae* are not hereditary and they may remain as an inheritance to the relatives of the deceased honorees/recipients or be donated to a museum.

Детал на орденот / Detail of the Order

MACEDONIAN SENATE

The Macedonian Senate (*Macedonica Senatus*) was established as an institution and society of intellectuals (*koinon*) at the World Macedonian Congress at the 13th WMC General Assembly in Skopje on 10 August 2003.

генерално собрание на СМК во Скопје кога за претседател беше избран Јордан Плевнеш, македонски драмски писател и тогашен амбасадор на Македонија во Франција. Следниот месец, во септември 2003 година, Дирекцијата за надворешни работи на СМК започна со организирање на церемонијата за инаугурација на почесната титула македонски сенатор и орденот Сонце на македонската империја.

Инаугуративната церемонија на орденот се случи со доделувањето на почесната титула македонски сенатор на Роберт Бадинтер на 28.1.2004 во Hôtel du Louvre во Париз, историски хотелски објект од половината на 19 век - време на модернизацијата на строгиот центар на Париз каде се случувале значајни културни настани организирани од високиот слој на општествено-политичкиот, уметничкиот и научниот свет од Франција, Европа и САД. (Дуртаноски, 2004,16-20)

Втората церемонија за доделување на орденот на Неговото Царско Величество д-р Ото фон Хабзбург беше планирано да се случи следниот месец (февруари) во Австрија, во замокот Вартхолц (каде е роден и крстен д-р Ото фон Хабзбург) но имајќи во предвид дека истиот месец во Скопје требаше да се одржи Регионалната конференција на меѓународната организација Паневропска унија (20,22.2.2004) на која д-р Ото фон Хабзбург беше претседател, протоколот одлучи (ја прифати желба на одликуваниот) церемонијата на врачување да биде во Скопје, на 20.2 (петок) на првиот ден од конференцијата во тогашниот хотел Панорама на Водно.

На церемонијата присуству-

Writer and diplomat Jordan Plevnesh, then the ambassador of Macedonia to France, was elected president. The following month the WMC's Department of Foreign Affairs began organizing the inauguration ceremony of the honor title Macedonian Senator and the Order of the Sun of the Macedonian Empire (*Solem Imperii Macedoniae*).

Проф. д-р Роберт Бадинтер е роден во Париз, на 30.3.1928. Беше министер за правда (1981 – 1986) и претседател на Уставниот суд на Франција (1985-1995). Претседател на Европскиот суд за помирување и арбитража во рамките на ОБСЕ и претседател на Арбитражната (Бадинтерова) комисија за поранешна Југославија, која во 1992 г. го даде Извештајот во којшто беше дадено позитивно мислење за Република Македонија, дека ги исполнува условите за признавање како независна и суверена држава од Европската заедница и нејзините земји-членки. Тој е почесен доктор на правни науки на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје и надворешен член на Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ).

Prof. Dr. Robert Badinter was born 30.3.1928 in Paris. He was Minister of Justice (1981-1986) and President of the Constitutional Court of France (1985-1995). He served as president of the Court of Conciliation and Arbitration within the OSCE and as a head of the Arbitration (Badinter) Commission of the Conference on Yugoslavia in 1992 presented the Arbitration Commission's Report, which supported the opinion that the Republic of Macedonia fulfilled the conditions for recognition as independent and sovereign state by the European Community and its member states. He holds an Honorary Doctor of Law from the University of Sts Cyril and Methodius in Skopje and a foreign member of the Macedonian Academy of Sciences and Arts (MANU).

The inauguration ceremony for the Order took place with the award of the honor title Macedonian Senator and the Order *Solem Imperii Macedoniae* to Robert Badinter on 28 January 2004 at Hôtel du Louvre in Paris, a historic hotel building from the mid-19th century and center of significantly important receptions/events of socio-political, artistic and scientific importance to France, Europe, and the United States (Дуртаноски 2004,16–20).

The second ceremony, to award the Order *Solem Imperii Macedoniae* to His Imperial and Royal Highness Dr. Otto von Habsburg, was planned for February 2004 in Austria at Wartholz Castle (where he was born and baptized), but he proposed that it take place instead during the Pan-European Union International Regional Conference in Skopje from 20 to 22 February 2004, as he was its chairman. So the ceremony occurred during the opening reception of the conference, 20 February, at the (then) Hotel Panorama outside of Skopje (on Mount Vodno).

Macedonia's president, Boris Trajkovski, Archbishop

ваше и македонскиот претседател Борис Трајковски, архиепископот охридски и македонски г.г.Стефан и дипломатскиот кор во Република Македонија. Шест дена потоа (26.2.2004) претседателот Борис Трајковски и неговите соработници од кабинетот загинаа во авионска несреќа и активностите на Дирекцијата за надворешни работи на СМК за наредните месеци беа ставени во мирување.

ЗНАЧЕЊЕ НА ОРДЕНОТ

Орденот *Сонце на македонската империја* наиде на различни реакции во јавноста. Според едни, тој не може да се смета за „прв македонски орден“, бидејќи тој не бил доделен од државна институција, туку за први треба да се сметаат одликувањата-медалите доделени од Министерството за иселеништво од 2000 година. Според други, пак не станувало збор за вистински туку за „клиентски“ орден.

Најнапред, четирите одликувања од Министерството за иселеништво на Република Македонија доделени по повод 2000 години од христијанството беа: медалите Св. Климент Охридски, Св. Апостол Павле, Св. Јован Кукузел и плакетата Јустинијана Прима кои беа доделувани на истакнати поединци, асоцијации, клубови и добротвори кои на најразлични начини помагале за афирмирање и за напредок на Македонија и македонството воопшто. Но според членот 84 од Уставот на Република Македонија, во кој се дефинираат должностите на претседателот на Републиката, само тој доделува одликувања. Тоа правно се толкуваше дека само тој има(ше) право да доделува одликувања, со што беше запрено доделувањето на медалите од Министерството за иселеништво и тие беа ставени надвор од законот. Со тоа овие одликувања/медали немаат правен статус на др-

Д-р Ото фон Хабзбург (20.11.1912 - 4.7.2011) е последен престолонаследник на Австро-Унгарија. Од 1979 до 1999 г. е член на Европскиот парламент и портпарол на Комитетот за политички прашања на Европскиот парламент. Од 1973 до 2004 година е претседател на Меѓународната Паневропска унија. Почесен доктор на политички науки на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје. Голем поддржувач на Македонија за полноправно членство во Европската унија и правото на слободен избор и користење на своето историско и уставно име Македонија.

Dr. Otto von Habsburg (20.11.1912-4.7.2011) was the last Crown Prince of Austria-Hungary. He served from 1979 to 1999 as a Member of the European Parliament and was a spokesman for the the Committee on Political Affairs of the European Parliament.

From 1973 to 2004 he was president of the International Pan-European Union. Dr.

Otto von Habsburg held an Honorary Doctor of Political Science from the University of Sts. Cyril and Methodius in Skopje. He was great supporter of Macedonia's full membership in the European Union, the right of self-determination, and use of "Macedonia" as its historical and constitutional name.

of Ohrid and Macedonia Kyr Kyr Stephan, and the diplomatic corps in the Republic of Macedonia attended the ceremony. Just six days later (on 26 February 2004),

President Trajkovski and members of his cabinet were killed in a plane crash and the activities of the WMC's Department of Foreign Affairs were put on hold for several months.

SIGNIFICANCE OF THE ORDER

The Order of the Sun of the Macedonian Empire (*Solem Imperii Macedoniae*) has received mixed reactions from the public. According to some, it cannot be considered the "first Macedonian Order" because it was not awarded by a state institution, rather the first such medals were those awarded by the Ministry of Emigration of the Republic of Macedonia in 2000. To others, it is just a "clientele" order.

However, those four decorations awarded by the Ministry of Emigration on the occasion of 2000 years of Christianity were the medals of St. Clement of Ohrid, St. Paul the Apostle, and St. John Kukuzel and the Justiniana Prima testimonial plaque, which were given to prominent individuals, associations, clubs, and charities who in various ways helped to affirm and advance Macedonia and Macedonism in general. But according to Article 84 of the Constitution of the Republic of Macedonia, which defines the duties of the President of the Republic, only the president grants decorations. A legal interpretation that he alone had

жавни одликувања.

Првиот закон за одликувања на Република на Македонија датира од 12.9.1995, кој беше сменет во 2002 г. (Службен 48/02). Но дури во 2004 г. започна постапка за утврдување на изгледот на одликувањата, што е клучно за нивната реализација во практика. Конечно во април 2005 г., во македонското Собрание беа претставени првите македонски одликувања, а првото одликувања беше доделено од страна на македонскиот претседател Бранко Црвенковски на 18.8.2005 на Единицата за специјални намени (на АРМ) „Волци“ која беше одликувана со Орденот за воени заслуги, што е цели 14 години по независноста на Република Македонија или 18 месеци по доделувањето на првиот орден Сонце на македонската империја од Светскиот македонски конгрес во Париз.

Веднаш по претставувањето на одликувањата во Собранието и по прегледот на изгледот и спецификите на ордените и медалите, Георги Гоце Дуртаноски и Џон Тодоровски, преку јавно соопштение дадоа мислење за државните одликувања, како битно обележје на државноста. Во соопштението се изрази жалење за „несреќно избраниот дизајн на државните одликувања кој не се темели на македонската култура и историска традиција при што кабинетот на претседателот Бранко Црвенковски и Комисијата за одликувања целосно го дезавуирале/ запоставиле богатото културно и историско наследство на Македонија и македонскиот народ, кое можеше и требаше да биде аплицирано на првите македонски државни ордени и медали“. (Дуртаноски 2005, 47)

Со цел да биде намалена важноста и значењето на првиот македонски орден Сонце на македонската

the right to award decorations then precluded the award of such medals by the Ministry of Emigration and they were outlawed. Thus, these awards (medals) do not have the legal status of state decorations.

The first Law on Decorations of the Republic of Macedonia was adopted 12 September 1995 and amended in 2002. (Службен 48/02) Not until 2004 was a procedure launched to determine the design of the decorations, which was crucial to their realization. Finally, in April 2005 the Macedonian Assembly presented the first Macedonian decorations, granted by Macedonian President Branko Crvenkovski on 18 August 2005. The “Wolves” Special Forces Battalion (of the Army of the Republic of

Macedonia), received the Order of Military Merit 14 years after the independence of the Republic of Macedonia and 18 months after the first order *Solem Imperii Macedoniae* was awarded by the World Macedonian Congress in Paris.

Immediately after the presentation of these decorations in the Assembly and after reviewing the appearance and specifics of the orders and medals, George Goce Durtanoski and John Todorovski, publicly announced their opinion on the state decorations as an important feature of statehood. The statement regretted the “unfortunate design chosen for state decorations that did not meet the base/norms of Macedonian culture and historical tradition, the Cabinet of the President of the State, Branko Crvenkovski and the Commission on Awarding Decorations and Recognitions completely

На церемонијата на врачување на орденот на Ото фон Хабзбург присутен и македонскиот претседател Борис Трајковски
Macedonia's President, Boris Trajkovski, attended the ceremony for awarding the order to Otto von Habsburg

Врачување на орденот на Роберт Бадинтер од страна на амбасадорот Јордан Плевнеш /Ambassador Plevnesh awarding the order to Robert Badinter

империја и истиот дури да биде претставен во негативна конотација во периодот пред неговата инаугурација и месеците потоа, имајќи ги во предвид дипломатските преписки и искази неговата натамошна промоција, во крајна мера правеше многу повеќе штета на државата отколку на Светскиот македонски конгрес.

Иако според поширока формално правна категоризација, орденот Сонце на македонската империја би можел да се смета како „клиентски“ (Јоновски 2015, 297), нешто што беше нагласувано од противниците на ова одликување, сепак треба да се нагласи дека одликуваните не беа задолжени на никаков начин, ниту финансиски, ниту со било какви услуги кон Светскиот македонски конгрес. Исклучително малиот број на доделувања, го оддалечува ова одликување од клиентските ордени, особено поради фактот што беше доделен на Роберт Баденер и Ото фон Хабзбург исклучиво за нивните несомнени заслуги за поддршката на Македонија, кои беа вреднувани и од Република Македонија со доделени ордени „8 Септември“ во 2007 односно „Орден за заслуги за Република Македонија“ во 2011.

Од друга страна пак, внатре во Организацијата се појавија апетити на одредени претставници на Светскиот македонски конгрес да прават церемонии по свој избор и спротивно на статутот и одредбите за доделување на орденот, со што навистина имаше опасност орденот да биде „клиентски“ и затоа одлуката истиот да биде ставен во времено мирување беше повеќе од правилна.

Авторите на орденот опстојуваат на ставот дека орденот Сонце на македонската империја сепак останува како „прв орден во историјата на возобно-

disavowed the rich cultural and historical inheritance of the Macedonian people and of Macedonia, that could be applied on the first Macedonian state orders and medals”. (Дуртаноски 2005, 47).

Efforts to diminish the importance of the first Macedonian Order *Solem Imperii Macedoniae* and even present it in a negative light before its inauguration and in the months thereafter, as seen in various diplomatic

correspondence and statements, ultimately did more damage to the state rather than to the World Macedonian Congress.

Although a broader formal legal interpretation might regard the Order of the Sun of the Macedonian Empire (*Solem Imperii Macedoniae*) as a “clientele” order (Јоновски 2015, 297)—something opponents of this award emphasized—the recipients of the award were in no way indebted (financially or with any other services) to the World Macedonian Congress. The extremely small number of awards granted distinguishes this decoration from “clientele orders”, especially since they were awarded to Robert Badinter and Otto von Habsburg solely for their unquestionable merit in supporting Macedonia, and the awardees were also later honored by the State with the Order on 8 September 2007, and with the Order of Merit for Macedonia in 2011, respectively.

On the other hand, certain WMC representatives wanted to perform ceremonies of their own, contrary to the statute and regulations for awarding the Order *Solem Imperii Macedoniae*, thereby risking the Order becoming a “clientele order”. Therefore the decision to put the awards on hold was the appropriate course of action.

The creators of the order maintain that the Order *Solem*

Свечената церемонија во Париз (28.1.2004)/ The inaugural solemn ceremony in Paris (Hôtel du Louvre)

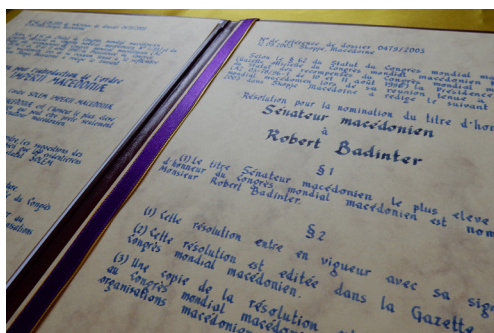
Инаугуративната церемонија во Париз
The inauguration ceremony in Paris

вената држава Македонија“, што е видно и целосно оправдано и од името, стилот, инсигниите и симболиката/ композицијата на орденот и е во согласност со Статутот на Организацијата (Светски македонски конгрес) како единствена македонска невладинa организација со меѓународен статус во светот и во духот на дипломатија водена од граѓани за афирмација на Македонија и нејзиното културно-историско и цивилизациско наследство.

Како епилог, Светскиот македонски конгрес преку Дирекцијата за надворешни работи и со двата доделени ордени ја постигна својата цел и ја забрза работата на Комисијата за одликувања која резултираше со итна изработка на државни ордени и медали и со тоа се заокружи уште еден сегмент од македонската државност.

Imperii Macedoniae remains “the first order in the history of the restored state of Macedonia”, which is (both) visible and fully justified by the name, style, insignia, and symbolism /composition of the Order and is in accordance with the Statute of the Organization of the WMC—the only Macedonian non-governmental organization with international status and in the spirit of citizen diplomacy to affirm Macedonia and its cultural and historical heritage.

As an epilogue, the World Macedonian Congress, through its Department of Foreign Affairs and the two orders awarded, achieved its goal and accelerated the work of the Commission on Awarding Decorations and Recognitions which resulted in the immediate elaboration of state orders and medals, thus completing another segment of Macedonian statehood.

Краснописна верзија од Резолуцијата (ГГД) / Calligraphic version of the Resolution (GGD)

БИБЛИОГРАФИЈА • BIBLIOGRAPHY

- Библија (Свето писмо) (2017). Скопје: Библиско здружение на Република Македонија,
- Георгиев, Драган (2010). „По трагите на првите македонски одликувања“ *Македонски хералд* бр. 4.
- Дуртаноски, Гоце (2004). „Првиот сенатор во македонската асамблеја на вечноста“, *Македонско сонце*. бр. 501, 6.2.2004, 16-20. http://old.makedonskosonce.com/broervis/2004/sonce501.pdf/16_20_pariz.pdf
- Дуртаноски Гоце (2005). „Дезавуирано македонското културно и историско наследство на првите македонски државни одликувања“, *Македонско сонце*, бр.565-566, 29.4.2005, 47. http://old.makedonskosonce.com/broervis/2005/sonce565_566.pdf/47_info.pdf
- Јоновски, Јован (2015). *Симболите на Македонија*, Скопје: Силсонс.
- Проева, Наде (1997). *Студии за античките Македонци*, Охрид, Macedonia Prima, 183-185.
- Проева, Наде (2004). *Историја на Аргеадите*, Скопје: Графотисок, 338 – 343.
- Проева, Наде (2014). *Религијата на античките Ма-*

кедонци, Скопје, Графотисок, 174.

- Плутарх, (2008) *Напоредни животописи - ликови од историјата на древна Македонија*, Скопје: Евро-Балкан прес.
- Предлог (1996) одлука за доделување почесна титула „Македонски Сенатор“, Светскиот македонски конгрес 10. и 11. август 1996 година Скопје. Службен весник на СМК. Архива на Дирекцијата за надворешни работи при СМК
- Службен (2002) весник на Република Македонија 48/2002
- Eldem, Edhem (2004). *Pride and Privilege. A History of Ottoman Orders, Medals and Decorations*. Istanbul: Ottoman Bank Archives and Research Centre,
- Mazas, Alexandre, Anne, Théodore (2011). *Histoire de l'ordre royal et militaire de Saint Louis depuis son institution en 1693 jusqu'en 1830*, Berlin:Nabu Press,
- Megiser, Hieronymus (1593). *Ein Tractat von dem Dreyfachen Ritterstand und aller Ritter Orden der Christenheit*. Offenbach: PHV, 1999.
- Nimmergut, Jörg (1997). *Orden Europas*, Regenstauf: Battenberg.